

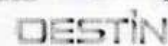
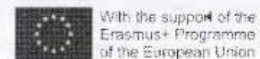
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ / MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
 НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ / NATIONAL AGENCY FOR HIGHER EDUCATION QUALITY ASSURANCE
 НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕРАЗМУС+ ОФІС В УКРАЇНІ / NATIONAL ERASMUS+ OFFICE IN UKRAINE
 ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ / ZAPORIZHZHIA NATIONAL UNIVERSITY

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ:
 ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**EUROPEAN VALUES IN UKRAINIAN EDUCATION:
 CHALLENGES AND FRONTIERS**

Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції
 International conference proceedings

28-29 травня 2021 року / May 28-29, 2021

Видання здійснено в рамках проекту Європейського Союзу за програмою Еразмус+, напрям Жана Моне, 599918 EPP-1-2018-1-UA-ERPMO-MODULE EUVOLIA ("EUROPEAN VALUES IN LITERARY ARTS")

Підтримка Європейської Комісії у створенні цього видання не означає схвалення змісту, який відображає лише погляди авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, що міститься в ньому.

Publication prepared and funded under Erasmus+ Jean Monnet Actions 599918 EPP-1-2018-1-UA-ERPMO-MODULE EUVOLIA ("EUROPEAN VALUES IN LITERARY ARTS")

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

ВІСНИК ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Є24 **Європейські цінності в українській освіті: виклики та перспективи** : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя, 28–29 травня 2021 року) / за ред. О. Тулакіної. – Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 182 с.

ISBN 978-966-992-513-8

У часи, коли вирішується європейське майбутнє України, заклади освіти стають потужними агентами змін у напрямку вкорінення й поширення європейських цінностей в українському суспільстві. Фокусуючись на європейських цінностях як на фундаменті національної освітньої реформи, ми розглядаємо їх передусім як цінності в дії – невід’ємний компонент освітньої діяльності, управління освітою, забезпечення її якості, студентського самоврядування тощо. Мета конференції полягала у поширенні історій успіху й кращих практик впровадження ціннісно-орієнтованих підходів у середній і вищій школі, так само, як і в демонстрації високого рівню міждисциплінарних і крос-секторальних теоретичних розвідок.

With Ukraine's European future at stake, educational institutions step forth as powerful agents of change in terms of European Values promotion. By focusing on European Values' role as an encompassing groundbreaking framework for national education reform, we treat this concept first and foremost as values in action – be it teaching, studying, policy making, quality assurance procedures, academic process management, student government or intellectual product design. Our aim therefore was to discuss topical case studies, best practices analysis and success stories just as much as cross-sectoral and multidisciplinary theoretical contributions. We specifically encouraged Erasmus+ Jean Monnet project coordinators to make use of the conference as a dissemination and visibility enhancement tool.

УДК 17.022.1(4):37(477)(063)

ISBN 978-966-992-513-8

© Запорізький національний університет, 2021

ЗМІСТ

Ірина Альошина (Київський національний університет імені Тараса Шевченка) СУЧАСНІ ПІДХОДИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ 9
Наталія Беньковська (Інститут Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія») СИТУАТИВНИЙ МЕТОД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДАХ ОСВИТИ: ЦІНІСНИЙ ВИМІР 12
Віта Березенко, Наталя Санакоева, Тетяна Іванюха (Запорізький національний університет) ПАВЛІК РИЛЕЙШІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО 15
Ірина Біскуп, Анна Данильчук (Волинський національний університет імені Лесі Українки) МІЖНА ОСВИТА В УКРАЇНІ У СВІТЛІ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС 19
Тетяна Бондаренко (Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького) ВІСНАРНІ ВІКЛАДАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ДИСЦИПЛІН: ЦІНІСНИЙ АСПЕКТ 22
Володимир Вугров, Алла Старостіна, Максим Ситницький (Київський національний університет ім. Тараса Шевченка) Володимир Кравченко (ІО «Об'єднання маркетингологів України») ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ІННОВАЦІЙНІЙ ЕКОСИСТЕМІ: РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ОСНОВНИХ ХАРАКТЕРИСТИК 25
Андрій Бутенко, Олена Єременко (Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти) ПІДГОТОВКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ДО АКРЕДИТАЦІЇ В АСПЕКТІ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ 28
Тетяна Бутичко (Запорізький національний університет) ПАРАДИГМА ПРАВА НА ФІЛОСОФІЮ У ФРАНЦУЗЬКІЙ ОСВИТІ 31
Ганна Вороніна (Запорізький національний університет «Волинський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського») LIFEER VALUES IN LIFE DESIGN 35

Ольга Македонова (Запорізький національний університет) СТАТУС ТА ФУНКЦІЇ РЕКЛАМИ В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ РЕКЛАМНОМУ ПРОСТОРІ	90
Олеся Нестеренко (Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького) СТОРИТЕЛІНГ ЯК МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВИКЛАДАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ КУРСІВ	93
Валентина Ніколасенко (Запорізький національний університет) ТЕМА МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ ЛЮДЕЙ У ПЕРІОД СТАЛІНІЗМУ В РОМАНІ С. ТАЛАН «РОЗКОЛОТЕ НЕБО»	96
Богдана Носова (Інститут журналістики Київського національного університету ім. Тараса Шевченка) ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СКЛАДОВА КОМУНІКАЦІЇ ЯК ЧАСТИНА НАУКОВОГО ДИСКУРСУ	99
Ольга Піддубцева (Дніпровський державний аграрно-економічний університет) СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ ДО НІМЕЦЬКОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ-АГРАРІЇВ	103
Людмила Підкамінна (Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова) ЦІНІСНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗВО: ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ ТА МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ	106
Тетяна Подкупко (Одеський національний медичний університет) ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ В КОНТЕКСТІ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ СТУДЕНТАМ-МЕДИКАМ)	109
Олена Полянничко, Юлія Бублик (Київський університет імені Бориса Грінченка) ЕТИЧНІ ЦІННОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ	112
Тетяна Рогова (Запорізький національний університет) ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ В ДИСЦИПЛІНАХ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЯК ПРОФЕСІЙНІ Й ЦІНІСНІ ОРІЄНТИРИ	115

Дмитро Сабадаш (Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка) ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ЦІНІСНИЙ АСПЕКТ	118
Катерина Сірінюк-Долгарьова (Запорізький національний університет) ФАКТИЧНІ ТА ВЕРИФІКАЦІЯ В МЕДІА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД У КУРСІ ERASMUS+ МОДУЛЮ ЖАНА МОНЕ «EU-INDY»	121
Олеся Сляжук (Запорізький національний університет) ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНОГО СВІТОГЛЯДУ ПІДЛІТКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ГІМНАЗІЇ	124
Ольга Столяренко (Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка) ВПЛИВ РІЗНОВІКОВИХ ВЗ'ЄМИН НА ПРОЦЕС СОЦІАЛІЗАЦІЇ У ДИТЯЧОМУ ВІЦІ	127
Ілона Сушко (Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара) НОНЛІНІАРНА ЛІТЕРАТУРА У КОНТЕКСТІ ПРІОРИТЕТІВ «ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ»	130
Алла Тернова (Запорізький національний університет) ЦІНІСНІ ОРІЄНТИРИ ПОЛІТЕЙМЕНТУ В ТЕЛЕЕФІРІ «ПРЯМОГО»	134
Вікторія Умарова (Львівський національний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди) ВИКОВАЛАННЯ УЧНІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЯХ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	137
Світлана Федорович (Львівський національний університет ім. Івана Франка) ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	140
Анна Хомчак, Ольга Зилінська (Національний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Житомирської обласної ради) ПІДВИЩЕННЯ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСВОБЛАМ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА	142

ЕТИЧНІ ЦІННОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ

Олена Полянничко, Юлія Бублик

Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ, Україна

The article highlights the issues of the main ethical values of freelance students. The most important ethical values for students studying sports are identified. Respect is the most important value of students from different countries and different specialties.

Протягом тривалого періоду часу університети, як центри викладання та проведення досліджень залишалися європейським культурним, економічним та політичним осередком. Завдання університетів щодо поширення знань серед нових поколінь передбачає значного внеску в подальшу освіту. Університети повинні давати майбутнім поколінням освіту і виховання, поважати гармонію навколишнього середовища та самого життя.

Європейські університети прагнуть забезпечити якість результатів навчання на основі компетенцій (АНЕКА, 2013, С. 20) і поглибити розвиток навчання, в тому числі на основі компетенцій студентів. Формування компетенцій майбутніх тренерів за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт починається з першого року навчання. Ми погоджуємось з вченими з Університету Валенсії R. G. López, I. V. Peleato, V. Vázquez, які на XII Міжнародному конгресі зазначили, що навчання цінностям громадянської етики має бути обов'язком в університетах, але воно не буде життєздатним, якщо не буде прийнято безпосередньо відповідальними викладачами, які працюють зі студентами (R. G. López, I. V. Peleato, V. Vázquez, 2011). Студенти, які вивчають спортивні науки, повинні не тільки знати цінності спорту, але й нести ці цінності у суспільство. Деякі етичні цінності більш універсальні для будь-якої професії, в той час як інші більше пов'язані з професійними цінностями. У цьому сенсі різні автори зосереджують свої роботи на дослідженні того, які цінності студенти вважають найбільш важливими для свого професійного життя.

Таким чином, ми знаходимо, що повага, чесність, навчання та постійне вдосконалення, відповідальність, справедливість, лідерство, напористість у досягненні цілей (перемоги), та інше, є провідними у студентській молоді. Олімпійський девіз «Citius, Altius, Fortius!» відомий кожному у Світі закладає цінності ідеалу спортивної боротьби, а ось неофіційний девіз ігор: «Головне - не перемога, а участь» вже має інший смисл.

Одним із найважливіших завдань викладача, як вважають кубинські вчені, є спонукування студентів до придбання звички постійно вбирати в себе основні цінності, особливо в свою діяльність, виходячи з моделі професіонала, що відповідає вимогам епохи нашого суспільства (Hodelin Tablada R., Fuentes Pelier D., 2014). У дослідженнях чилійських вчених спостерігалися дивні роз-

біжності між цінностями, пріоритетними для вузу, і цінностями, пріоритетними для студентів. Достатню увагу в науковій літературі приділяють розвитку етичних принципів студентів медичних наук, напевно тому, що це довгий шлях, який триває протягом усього професійного життя спеціаліста. Так, наприклад, у 2007 році Buxarrais M.R., Mellen T. було проведено дослідження з метою розробки етичного профілю студентів іспанських університетів. У дослідженні вивчалися установки студентів, які вивчали медичні науки, в трьох основних аспектах моральної особистості: побудова себе, спільне життя і соціально-моральне відображення (M. R. Buxarrais, F. Esteban & Teodor Mellen, 2015).

Натомість в нашому дослідженні брали участь студенти (240 осіб) які вивчають спортивні науки і отримані результати досліджень дозволяють нам провести аналіз і порівняння отриманих даних з результатами іспанських колег. В цілому можна зазначити, що як українські так і іспанські студенти, не дивлячись на те, що спеціальності їх підготовки відрізнялися, але відповіді на запитання анкети схожі в наступних параметрах: студенти відзначили важливість поведінки майбутніх спеціалістів, яка передбачає допомогу іншим, щедрість або ввічливість, а також солідарність і чуйність до того, що вони називали «складними випадками». Студенти також вказали, що співчуття, вміння вислухати іншого і терпіння у відносинах вважаються важливими в студентському середовищі. Студенти також відзначили, що етичні цінності взаємопов'язані з хорошим самопочуттям і емоційним балансом людини.

Повага є найважливішою цінністю студентів з різних країн та різних спеціальностей. Як зазначається в словнику української мови: «Повага - почуття шани, прихильне ставлення, що ґрунтується на визнанні чієїх-небудь заслуг, високих позитивних якостей когось, чогось». В українській мові є синоніми такі як віддавати повагу, засвідчувати повагу, шанувати. Повага одної людини до іншої, до самого себе, навчання, університетського середовища, викладача до студентів і навпаки засвідчує культуру і виховання, рівень суспільного здоров'я.

Ми підтримуємо думку вчених, які вважають що робота зі студентами над етичними цінностями повинна базуватись на їх власному досвіді, що дозволить виявити найбільш значущі якості для розвитку етичних цінностей у молоді. Деякі педагоги вважають, що освіта - це процес включення цінностей в власне існування, і викладачам здається логічним працювати з цінностями, якими має оволодіти студент. Логічним є той факт, що сам педагог має бути носієм цих цінностей і відповідати критеріям професійності. Протягом усього періоду освіти студенти осмислюють суспільні цінності в ході набуття професійних компетенцій, що закладає основу їх моральності. В ході набуття університетського досвіду студенти отримують навички, які дозволять їм у майбутньому визначити свою особисту мету в житті.

Як це не парадоксально, але в деяких країнах встановлено, що чим вищі показники забезпечення населення вищою освітою, тим менша якість навчального процесу (Білецька В.В., Полянничко О.М., Комацька О.С., 2018). Тому ми

усвідомлюємо необхідність розробки ефективної основи для академічного управління якістю, яка є не лише інституційною та національною, а й регіональною та глобальною, особливо у впровадженні етичних цінностей у формуванні компетенцій майбутніх фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

1. ANECA. (2013) Guía de apoyo para la redacción, puesta en práctica y evaluación de los resultados del aprendizaje: ANECA; 2013 [01.03.2018]. http://www.aneca.es/content/download/12765/158329/file/learningoutcomes_v02.pdf.

2. R. G. López, I. V. Peleato, V. Vázquez (2011) Por qué es necesario trabajar la dimensión ética en la docencia? XII Congreso Internacional de Teoría de la Educación, Barcelona. <https://docplayer.es/6033350-Por-que-es-necesario-trabajar-la-dimension-etica-en-la-docencia.html>

3. Hodelín Tablada R. Fuentes Pelier D. (2014) El profesor Universitario en la formación de valores éticos. 2014. 28 (1): 115–26. <https://media.iese.edu/research/pdfs/OP-0172.pdf>

4. Maria Rosa Buxarrais, Francisco Esteban & Teodor Mellen (2015) The state of ethical learning of students in the Spanish university system: considerations for the European higher education area, Higher Education Research & Development, 34:3, 472-485, DOI: 10.1080/07294360.2014.973835

5. Білецька В.В., Полянничко О.М., Козюцька О.С. (2018) Тенденції розвитку вищої освіти в країнах Європейського Союзу, «Молодий вчений» № 4.3 (56.3) квітень, 2018 р. С.10-14. http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/4.3_56.3_2018.pdf